

Neuroandragogika. Nudná teorie nebo efektivní pomocník ve vzdělávání dospělých?

Andragogika je relativně mladá disciplína. Vzdělávání dospělých bylo po dlouhou dobu na okraji zájmu teoretiků i praktiků v pedagogice; první metodický výzkum týkající se tohoto tématu začal až v 19. století. Také nejnovější trendy a strategie ve vzdělávání pronikají většinou nejprve do pedagogické teorie a praxe zaměřené na práci s dětmi a mládeží a až poté do oblasti andragogiky. A tak i když neuropedagogika, disciplína stavějící proces výuky a učení se na poznatcích o fungování lidského mozku a neurovědy obecně, se dynamicky rozvíjí po více než 10 let, aplikace neurobiologických poznatků do oblasti vzdělávání dospělých neboli neuroandragogika, je poměrně novou a relativně neprozkoumanou oblastí výzkumu.

V kontextu znalostí a didaktických kompetencí učitelů a školitelů dospělých není neuroandragogika revolucí, ani neodmítá většinu dosavadních úspěchů v oblasti vzdělávání dospělých. Místo toho je spojuje a umísťuje v kontextu současných poznatků z výzkumu mozkových funkcí zodpovědných za učební procesy.

Neurovědy nabízejí učitelům i dospělým studentům základní znalosti týkající se fungování mozku a průběhu kognitivních funkcí. V praxi vše stojí na informacích, které jsou sice obecné, ale podle M. Spitzera pro proces učení klíčové, a to zejména ve způsobech, jak mozek dostává podněty ze svého okolí, jak je zpracovává a následně ukládá, v procesech zapamatování (nebo zapomínání) informací, jejich ukládání, vybavování a využívání k řešení problémů a faktorech, které usnadňují či zpomalují zpracování, zapamatování a využití údajů nashromážděných v mozku. Takové vědomosti a především schopnost je uplatnit v praxi v situacích souvisejících s učením, prací a vypořádáváním se s běžnými problémy, má pravděpodobně význam pro každého dospělého.

Stejně jako by administrativní pracovník měl umět obsluhovat kopírku nebo skener a vědět například, jak se v jeho firmě postupuje při zasílání úřední korespondence, učitel či školitel si musí být vědom toho, jak probíhá proces učení v mozku dospělého studenta, aby tento proces dokázal vhodně stimulovat. Odborníci na neurodidaktiku tvrdí, že každý člověk má v sobě dokonce až tucet verzí svého „potenciálního já“. O tom, do jaké podoby se jednotlivec nakonec vyvine či jaké schopnosti, dovednosti, postoje k životu a lidem se u něj rozvinou a co bude utlumeno, rozhodují geny pouze z poloviny – druhou polovinu vlivů tvoří prostředí, kde člověk vyrůstá, nahromaděné zkušenosti a činnosti, jež daný člověk provádí.

Výzkum mozku umožnil zcela vyvrátit názory skeptiků, kteří tvrdí, že lidské schopnosti učení se s věkem snižují nebo dokonce zcela mizí – jako ve rčení „starého psa novým kouskům nenaučíš“. Neurobiologie nám poskytuje informace o tom, k jakým změnám struktury mozku a jeho kognitivních funkcí dochází v průběhu života člověka. Nelze oddiskutovat, že ke změnám opravdu dochází, což ovlivňuje a mění naše schopnosti se učit; nikdy je ale neztrácíme. Tyto poznatky přenesené do oblasti vzdělávání pomohou učitelům přizpůsobit pedagogické metody a nástroje specifickým podmínkám fungování mozku lidí různého věku, s rozličnými „kognitivními návyky“ a odlišnou úrovní předchozího vzdělání. Díky neuroandragogice si můžeme být jistí, že starý pes se novým kouskům naučí, pokud se mu dostane nového tréninku s použitím vhodných metod a bude-li správně motivován.

Pokud Vás téma zaujalo a chcete se dozvědět více o tom, jak s ním pracuje tým mezinárodního projektu Erasmus+ „Neuroandragogika na podporu inkluze“, můžete navštívit webové stránky naší organizace EDUcentrum www.educentrum.eu.

Zde najdete více informací, zpracované materiály i pozvánku na bezplatný dvoudenní kurz určený učitelům, lektorům a dalším vzdělavatelům dospělých. Kurz proběhne v Praze ve dnech 31. října a 9. listopadu 2018.

